C/2024/5658

23.9.2024

ZPRÁVA O ČINNOSTI DOZORČÍHO VÝBORU ÚŘADU OLAF – 2022

(C/2024/5658)

Členové výboru

Teresa ANJINHO
předsedkyně dozorčího výboru OLAF
členka výboru od 23. září 2022

bývalá zástupkyně veřejného ochránce práv a nezávislá odbornice na lidská práva, Portugalsko

Dušan STERLE
člen výboru od 28. března 2022

bývalý ředitel Úřadu pro dohled nad rozpočtem Republiky Slovinsko, Ministerstvo financí, Slovinsko

Marita SALGRĀVE
členka výboru od 23. září 2022

bývalá členka Rady a ředitelka auditu, Nejvyšší kontrolní úřad, Lotyšsko,
bývalá výkonná ředitelka Ústřední agentury pro financování a uzavírání smluv (zprostředkujícího subjektu pro evropské strukturální a investiční fondy), Ministerstvo financí, Lotyšsko

Angelo Maria QUAGLINI
člen výboru od 23. září 2022

soudce Účetního dvora, Itálie

Thierry CRETIN
člen výboru od 9. září 2022

bývalý francouzský představitel soudní moci (vyšetřující soudce, zástupce státního zástupce, nejvyšší žalobce), bývalý ředitel GŘ pro spravedlnost a spotřebitele a GŘ pro migraci a vnitřní věci Evropské komise

Úvodní slovo

Dozorčí výbor, jehož složení se v roce 2022 zcela změnilo, zahájil po období adaptace v roce 2023 hloubkovou reflexi svých pracovních metod a pracovního plánu, svých priorit a hlavních výzev, které má během svého mandátu řešit. V roce 2023 rovněž zahájil práci týkající se revize obecných zásadách vyšetřovacích postupů úřadu OLAF a dokončil důležitou první analýzu doplňujících vyšetřování, která úřad OLAF vedl od vzniku Úřadu evropského veřejného žalobce (dále jen „EPPO“).

Po několika výměnách názorů mezi výborem a úřadem OLAF, které se vždy nesly v konstruktivním duchu, generální ředitel úřadu OLAF v listopadu 2023 podle čl. 17 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF formálně požádal výbor o vyjádření k novým obecným zásadám vyšetřovacích postupů, které OLAF hodlá přijmout v roce 2024. Revizi obecných zásad vyšetřovacích postupů považuje výbor za velmi důležitý úkol úřadu OLAF, neboť by měla vést k přijetí aktualizovaných, podrobných, jasných a komplexních obecných zásad. Tyto obecné zásady by měly zohlednit veškerý vývoj, k němuž došlo od přijetí současných obecných zásad vyšetřovacích postupů, četná doporučení vydaná výborem v posledních letech a spolupráci s úřadem EPPO v rámci širší struktury EU pro boj proti podvodům.

Aby výbor lépe porozuměl vývoji spolupráce úřadu OLAF s úřadem EPPO, požádal zároveň v červenci 2023 generálního ředitele úřadu OLAF, aby mu poskytl seznam všech doplňujících vyšetřování zahájených úřadem OLAF od zahájení činnosti úřadu EPPO. Na základě seznamu 70 doplňujících vyšetřování provedených úřadem OLAF od června 2021, kdy začal fungovat EPPO, přijal výbor v prosinci 2023 návrh stanoviska k doplňujícím vyšetřováním úřadu OLAF. Stanovisko pak bylo formálně přijato v únoru 2024. Tímto stanoviskem výbor provedl první hloubkovou analýzu více než 40 uzavřených doplňujících vyšetřování úřadu OLAF. Výbor ve svých závěrech ocenil skutečné úsilí úřadů EPPO i OLAF o to, aby tento nový mechanismus byl úspěšný v boji proti podvodům. Analýza těchto případů ukázala angažovanost a profesionální přístup obou stran. Výbor vydal pro OLAF dvě doporučení k posílení transparentnosti a řádných správních postupů při spolupráci a výměnách s úřadem EPPO.

Vzhledem k tomu, že pojem doplňujících vyšetřování se musí dále vyvíjet na základě zkušeností, které OLAF v této oblasti postupně získá, rozhodl se výbor doplňující vyšetřování úřadu OLAF i nadále každoročně monitorovat. Cílem je poskytnout normotvůrci EU a zúčastněným stranám další poznatky o provádění doplňujících vyšetřování a jejich úloze jako důležitého nástroje při spolupráci mezi dvěma hlavními pilíři struktury EU pro boj proti podvodům. Tyto poznatky budou cenné pro nadcházející revizi nařízení o úřadu EPPO i nařízení o úřadu OLAF.

V květnu 2023 přijal výbor stanovisko č. 1/2023 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2024. Výbor si byl vědom toho, že rozpočet byl připraven v kontextu současného víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a probíhající přísné kontroly všech správních výdajů ze strany Komise. Po důkladné analýze a výměně názorů s úřadem OLAF výbor: i) připomněl, že pro OLAF je nesmírně důležité, aby si udržel vysokou úroveň výkonnosti prostřednictvím odpovídajících lidských zdrojů; ii) usoudil, že předběžný rozpočet je v souladu s oznámenými potřebami, a iii) plně podpořil žádost úřadu OLAF o další pracovní místa. Při vyjádření této podpory vzal v úvahu zejména nové strategické úkoly, které byly úřadu OLAF svěřeny, jako je vyšetřování a operativní podpora členských států v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost, operativní spolupráce s úřadem EPPO, vyřizování stížností podaných kontrolorovi procesních záruk a očekávané zapojení úřadu OLAF do dlouhodobého úsilí o obnovu Ukrajiny.

V roce 2023 stojí za zmínku také pravidelný kontakt a schůzky výboru s orgány EU a partnery a zúčastněnými stranami úřadu OLAF. Tyto pravidelné kontakty nejenže přispěly ke zviditelnění výboru, ale také pomohly v duchu spolupráce zvýšit tok informací a získat větší zpětnou vazbu o činnosti úřadu OLAF.

Závěrem bych jménem členů ráda poděkovala generálnímu řediteli úřadu OLAF za jeho otevřenou a upřímnou výměnu názorů s výborem. Oceňuji také hodnotnou podporu, kterou členové sekretariátu pod vedením jeho vedoucího poskytovali výboru navzdory vážnému nedostatku zaměstnanců, v němž se sekretariát v roce 2023 nacházel. V tomto ohledu výbor oceňuje úsilí generálního tajemníka Komise o zajištění toho, aby sekretariát měl k dispozici lidské zdroje potřebné pro podporu výboru i kontrolora procesních záruk.

Teresa ANJINHO

předsedkyně dozorčího výboru

Obsah

Strana

Úvodní slovo 2

1. Výbor v kostce 5

2. Činnosti dozorčího výboru v oblasti dohledu 6

2.1. *Dohled nad rozpočtem a zdroji úřadu OLAF: stanovisko č. 1/2023 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2024* 6

2.2. *Návrh stanoviska k doplňujícím vyšetřováním úřadů OLAF a EPPO* 6

2.3. *Dohled nad délkou vyšetřování úřadu OLAF* 7

2.3.1. *Zprávy o vyšetřováních trvajících déle než dvanáct měsíců, které výbor obdržel v roce 2023* 8

2.4. *Dohled výboru nad jednotlivými stížnostmi předloženými úřadu OLAF* 9

2.5. *Revize obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF* 10

3. Spolupráce 11

3.1. *Spolupráce s úřadem OLAF* 11

3.2. *Vztahy se zúčastněnými stranami* 11

4. Správa a zdroje 12

4.1. *Metody práce dozorčího výboru* 12

4.2. *Sekretariát* 12

4.3. *Záležitosti týkající se rozpočtu* 12

1. **Výbor v kostce**

1. Dozorčí výbor Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (dále jen „výbor“) je nezávislý orgán, který byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ([1]) (dále jen „nařízení o úřadu OLAF“), aby posiloval a zaručoval nezávislost úřadu OLAF prostřednictvím pravidelného dohledu nad tím, jak úřad plní svou vyšetřovací funkci.

2. Výbor se skládá z pěti nezávislých externích odborníků (dále jen „členové“), které na základě vzájemné dohody jmenují Evropský parlament, Rada a Komise na dobu pěti let ([2]). Členové plní svou úlohu zcela nezávisle a nesmí požadovat ani přijímat pokyny od žádné vlády ani orgánu, instituce nebo jiného subjektu EU. Výbor je ve své činnosti podporován sekretariátem, který trvale pracuje pod přímým vedením výboru, nezávisle na Komisi, úřadu OLAF či jakémkoli jiném orgánu. Sekretariát zastává klíčovou úlohu při usnadňování výkonu úkolů výboru v oblasti dohledu a přispívá k jejich vykonávání.

3. Vzhledem k povaze vyšetřování prováděných úřadem OLAF není možné proti rozhodnutí generálního ředitele úřadu OLAF o zahájení či ukončení šetření podat opravný prostředek k soudům EU ([3]). To znamená, že spolu s kontrolorem procesních záruk (který se zabývá stížnostmi na OLAF kvůli nedodržení procesních záruk a pravidly platnými pro vyšetřování ([4])) hraje výbor klíčovou roli nezávislého orgánu pověřeného dohledem nad způsobem, jakým OLAF vede svá vyšetřování. Výbor se tudíž nachází v jedinečné pozici, neboť poskytuje orgánům EU vhled do fungování úřadu OLAF na základě své dozorčí úlohy a rovněž poskytuje záruku, že úřad OLAF jedná v mezích legality a v souladu s platnými procesními zárukami.

4. Podle nařízení o úřadu OLAF je výboru svěřena trojí úloha: i) pravidelně dohlížet na vyšetřovací funkci úřadu OLAF, ii) pomáhat generálnímu řediteli úřadu OLAF při plnění jeho povinností a iii) podávat zprávy orgánům EU.

5. Pravidelným dohledem nad vyšetřováním úřadu OLAF výbor zejména usiluje o zajištění toho, aby:

   i) nedocházelo k žádným vnějším zásahům do vyšetřovací funkce úřadu OLAF;

   ii) veškerá příslušná rozhodnutí generálního ředitele byla přijímána podle zásad zákonnosti a nestrannosti a byla v souladu s Listinou základních práv Evropské unie a s procesními zárukami ([5]).

6. Při plnění svých úkolů výbor: i) podává generálnímu řediteli úřadu OLAF **stanoviska** a ve vhodných případech i **doporučení** k vyšetřovacím činnostem úřadu OLAF, délce trvání vyšetřování a zdrojům potřebným k výkonu vyšetřovací funkce úřadu OLAF a ii) formuluje svá **vyjádření** k návrhu obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF. Při vydávání svých stanovisek a doporučení výbor nikdy nezasahuje do průběhu probíhajících vyšetřování.

([1]) Ustanovení čl. 15 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1) ve znění nařízení (EU, Euratom) 2016/2030 a nařízení (EU, Euratom) 2020/2223. K dispozici na adresehttps://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02013R0883-20210117.

([2]) Za účelem zachování zkušeností získaných výborem jsou členové v souladu s nařízením o úřadu OLAF střídavě obměňováni.

([3]) Věc T-658/17, Stichting Against Child Trafficking v. Komise, ECLI:EU:T:2018:799.

([4]) Viz čl. 9a odst. 8 nařízení o úřadu OLAF.

([5]) https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf.

2. **Činnosti dozorčího výboru v oblasti dohledu**

2.1 ***Dohled nad rozpočtem a zdroji úřadu OLAF: stanovisko č. 1/2023 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2024***

7. Dozorčí výbor úřadu OLAF každoročně přijímá stanovisko k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF, aby ujistil orgány EU, že návrh rozpočtu zohledňuje nezávislost vyšetřovací funkce úřadu OLAF. Stanovisko dále poskytuje ujištění o tom, že úřad OLAF má dostatečné zdroje k zajištění účinného a účelného interinstitucionálního útvaru pro boj proti podvodům. Generální ředitel úřadu OLAF poté může toto stanovisko použít ve vztahu k rozpočtovým orgánům a orgánům odpovědným za udělení absolutoria v rámci EU.

8. Dne 31. května 2023 vydal výbor stanovisko č. 1/2023 k předběžnému návrhu rozpočtu úřadu OLAF na rok 2024. Konstatoval v něm, že předběžný rozpočet úřadu OLAF, navýšený o 4,40 %, je v souladu s pokyny Komise pro další úsporná opatření. Výbor však vyjádřil obavy ohledně dopadu těchto opatření na lidské zdroje úřadu OLAF a poznamenal, že výrazné snížení počtu zaměstnanců může OLAF připravit o možnost nadále zaměstnávat kvalifikované a specializované pracovníky v oblasti vyšetřování a vymáhání majetku. Výbor považuje za důležité, aby měl OLAF k dispozici dostatečné lidské zdroje, které mu umožní udržet vysokou úroveň výkonnosti, zejména v souvislosti s novými úkoly, které začal plnit v souvislosti s řadou strategických iniciativ pro Evropskou komisi. Tyto iniciativy zahrnují vyšetřování a operativní podporu členským státům v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost, mechanismem podmíněnosti v oblasti právního státu, spoluprací s úřadem EPPO a vyřizováním stížností podaných kontrolorovi procesních záruk.

9. Výbor rovněž konstatoval, že vzhledem k tomu, že členské státy se dohodly na nulovém finančním dopadu zřízení úřadu EPPO, nese většinu finančních dopadů, pokud jde o lidské zdroje, úřad OLAF. Očekávalo se, že OLAF převede do úřadu EPPO do ledna 2023 dalších šestnáct pracovních míst (část z celkem 45 pracovních míst, která měla být přidělena na zřízení úřadu EPPO).

10. V této souvislosti a po analýze odůvodnění úřadu OLAF, proč požaduje dalších šestnáct pracovních míst, vyjádřil výbor podporu této žádosti vzhledem k novým úkolům, které byly úřadu OLAF svěřeny (Nástroj pro oživení a odolnost, Nástroj pro Ukrajinu, sankce a stížnosti podané kontrolorovi procesních záruk). Vzhledem k tomu, že OLAF již v roce 2023 převedl šestnáct svých vlastních pracovních míst do úřadu EPPO, byla žádost úřadu OLAF o další pracovní místa považována spíše za opatření, které má kompenzovat jeho klesající zdroje, než za jejich čisté navýšení.

2.2 ***Návrh stanoviska k doplňujícím vyšetřováním úřadů OLAF a EPPO***

11. Podle nařízení o úřadu OLAF může OLAF doplňovat činnost úřadu EPPO za účelem „usnadnění přijetí preventivních opatření nebo finančních, disciplinárních či správních opatření“ ([6]).

12. Aby výbor lépe a komplexněji pochopil celkový rámec, v němž OLAF provádí doplňující vyšetřování, požádal v červenci 2023 generálního ředitele úřadu OLAF, aby mu poskytl seznam: i) všech doplňujících vyšetřování zahájených úřadem OLAF od přijetí nařízení o úřadu EPPO a ii) informací o průběhu těchto vyšetřování. Na základě informací předložených úřadem OLAF se výbor na svém plenárním zasedání dne 20. září 2023 rozhodl vydat stanovisko, v němž by podrobněji prozkoumal, jak OLAF uplatňoval příslušná právní ustanovení o doplňujících vyšetřováních a spolupráci s úřadem EPPO.

([6]) Článek 12f nařízení o úřadu OLAF.

13. V prosinci 2023 přijal výbor návrh stanoviska, který byl po obdržení připomínek úřadu OLAF formálně přijat v únoru 2024 ([7]). Výbor přezkoumal 70 doplňujících vyšetřování vedených úřadem OLAF od června 2021 do listopadu 2023 a zaměřil se na uzavřená doplňující vyšetřování (42 případů).

14. Výbor se zabýval: i) povahou a mírou spolupráce mezi příslušnými evropskými pověřenými žalobci a vyšetřovateli úřadu OLAF; ii) pravidelným tokem informací mezi oběma stranami v průběhu tohoto procesu; iii) dodržováním platných pravidel a ustanovení pracovního ujednání dohodnutého mezi úřadem OLAF a EPPO a iv) dobou trvání doplňujících vyšetřování.

15. Jedním z prvních zjištění výboru bylo, že pokud by v praxi EPPO během předběžných neformálních výměn vznesl námitku proti záměru úřadu OLAF zahájit doplňující vyšetřování, OLAF by v této záležitosti nepodával formální písemnou žádost. V důsledku toho by nebylo možné formálně dohledat návrh úřadu OLAF a důvody, proč proti němu EPPO vznesl námitku.

16. Výbor se proto domníval, že je důležité, aby OLAF vždy předkládal formální písemný návrh na zahájení doplňujícího vyšetřování (s použitím formulářů a šablon, které již byly dohodnuty s úřadem EPPO). Tím je zajištěno: a) dodržování zásady transparentnosti a b) účinnost plnění úkolů výboru v oblasti dohledu nad vyšetřovací funkcí úřadu OLAF.

17. Výbor rovněž zjistil, že v 75 % uzavřených případů trvalo doplňující vyšetřování méně než jeden rok (v průměru 8 měsíců). Ve velmi malém počtu případů (10–20 %) přesáhla doba trvání jeden rok z objektivních důvodů, jako je mimořádně složitá povaha vyšetřovaných otázek, včetně velkého počtu dotčených osob a/nebo zapojených zemí.

18. Závěrem výbor konstatoval, že tento mechanismus zatím funguje, jak má, a přináší slibné výsledky do budoucna. Výbor ocenil úsilí úřadů EPPO i OLAF (respektive evropských pověřených žalobců a vyšetřovatelů úřadu OLAF, kteří byli do těchto případů zapojeni) o to, aby se tento nový mechanismus stal úspěšným nástrojem boje proti podvodům.

19. Na základě výše uvedených zjištění vydal výbor pro OLAF následující dvě doporučení. *Prvním doporučením* je vždy použít formuláře a šablony dohodnuté s úřadem EPPO k podání návrhu na zahájení doplňujícího vyšetřování, a to i v případě, že EPPO již neformálně informoval OLAF o tom, že by proti němu vznesl námitky. *Druhým doporučením* je zajistit, aby se tento postup promítl i do obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF.

20. Výbor bude i nadále vykonávat každoroční dohled nad doplňujícími vyšetřováními úřadu OLAF.

2.3 ***Dohled nad délkou vyšetřování úřadu OLAF***

21. Ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF vyžaduje, aby výbor prováděl individuální analýzu každého vyšetřování staršího dvanácti měsíců s cílem zajistit, že vyšetřování úřadu OLAF jsou prováděna bez přerušení a po dobu, která musí být přiměřená jejich okolnostem a složitosti.

22. Pravidelným dohlížením nad délkou vyšetřování úřadu OLAF a důvody jakýchkoli zbytečných prodlení se výbor snaží ověřit, že nedošlo k žádnému vnějšímu ani vnitřnímu zasahování do nestranného provádění vyšetřování. Zdlouhavé vyšetřování, které nelze ospravedlnit, může mít závažné negativní dopady na: i) procesní práva dotčené osoby a/nebo ii) opatření navazující na vyšetřování. Dohledem nad délkou vyšetřování výbor také ověřuje, že lidské a finanční zdroje přidělené úřadu OLAF jsou využívány účinně.

([7]) Viz stanovisko č. 1/2024 na adrese: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/document/download/9017a135-fe82-4471-84fc-eb7030379e3a_en?filename=Opinion%20on%20CI%20-%20non%20confidential%20v.pdf.

23. Výbor v průběhu let věnoval zvláštní pozornost kontinuitě a délce vyšetřování úřadu OLAF. V posledních letech vyjádřil výbor obavy, pokud jde o absenci jasných a podrobných ustanovení v obecných zásadách vyšetřovacích postupů týkajících se délky vyšetřování úřadu OLAF. Taková pravidla posilují právní jistotu, a pokud nejsou zavedena, může dojít k narušení transparentnosti postupů úřadu OLAF, zejména ve vztahu k dotčeným osobám.

24. Aby mohl výbor řádně provádět úkoly v oblasti dohledu, jež mu ukládá nařízení o úřadu OLAF, musí mít přístup ke smysluplným, komplexním, dostatečným a včasným informacím. Nový čl. 15 odst. 1 nařízení o úřadu OLAF ([8]) stanoví, že by výboru měl být poskytnut přístup k veškerým informacím a dokumentům úřadu OLAF, které považuje za nezbytné k výkonu svých úkolů v oblasti dohledu a dozoru.

25. Stávající pracovní ujednání dohodnutá mezi úřadem OLAF a výborem ([9]) poskytují výboru částečný přímý přístup k informacím o případech, které jsou dostupné a zaregistrované v systému správy případů úřadu OLAF (OCM). Podle čl. 13 odst. 2 pracovních ujednání musí mít výbor zejména plný přístup k otevřeným případům, jejichž vyšetřování trvá déle než dvanáct měsíců.

26. V tomto ohledu obdržel výbor jako každý rok od úřadu OLAF informace o vyšetřováních, která trvala déle než dvanáct měsíců. Aby výbor lépe pochopil, proč některá vyšetřování trvají dlouho, rozhodl se na konci roku 2022 zaměřit svou pozornost na vyšetřování úřadu OLAF, která trvala déle než 36 měsíců. Sledování těchto případů probíhá. Současně výbor nadále zvažuje, jak nejlépe zajistit, aby jeho dohled nad vyšetřováními úřadu OLAF trvajícími déle než dvanáct měsíců byl co nejúčinnější a nejkomplexnější.

2.3.1 *Zprávy o vyšetřováních trvajících déle než dvanáct měsíců, které výbor obdržel v roce 2023*

27. Nelze-li vyšetřování skončit do dvanácti měsíců od zahájení, vyžaduje ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF ([10]), aby generální ředitel úřadu OLAF po uplynutí dvanácti měsíců od zahájení vyšetřování a poté každých šest měsíců podával formální zprávy výboru. V těchto zprávách úřad OLAF stanoví důvody, proč vyšetřování zůstává otevřené, a případně ([11]) i nápravná opatření k urychlení vyšetřování a předpokládanou lhůtu dokončení.

28. V roce 2023 výbor obdržel od úřadu OLAF 620 zpráv týkajících se 404 probíhajících jednotlivých vyšetřování trvajících déle než dvanáct měsíců. Celkem 53,47 % oznámených případů přesáhlo délku 24 měsíců (obrázek 1). Odvětvové rozdělení vyšetřování prováděných úřadem OLAF je znázorněno na obrázku 2.

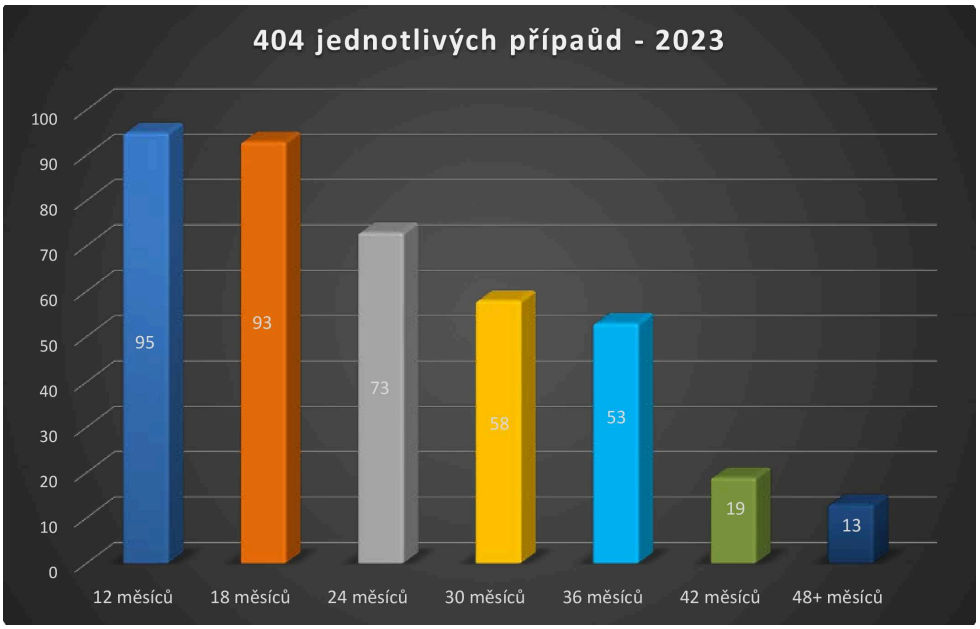
([8]) Ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účelnost vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 49).

([9]) Pracovní ujednání mezi úřadem OLAF a jeho dozorčím výborem: https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/system/files/2021-10/OLAF%20SC%20WA%20signed.pdf.pdf.

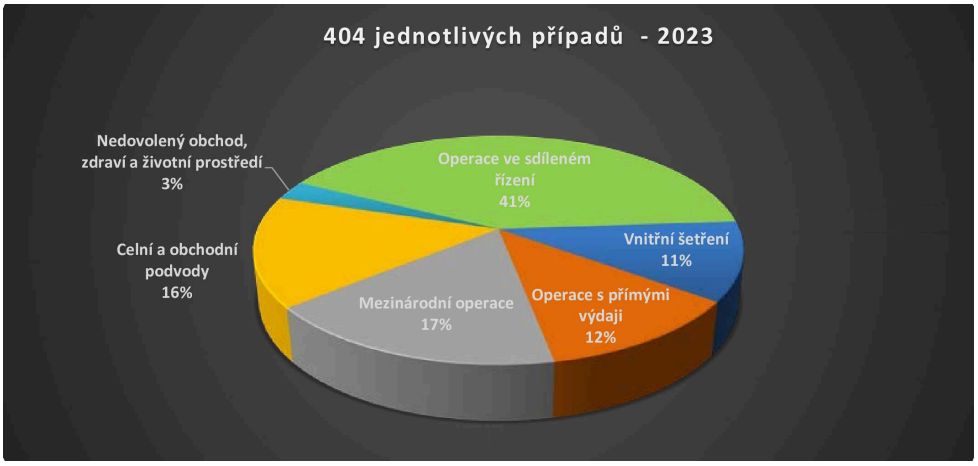
([10]) Ustanovení čl. 7 odst. 8 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013 uvádí: „Nelze-li vyšetřování skončit do dvanácti měsíců od jeho zahájení, podává generální ředitel po uplynutí této dvanáctiměsíční lhůty a poté každých šest měsíců dozorčímu výboru zprávu obsahující důvody a případně nápravná opatření k urychlení vyšetřování."

([11]) Výraz „případně" byl do znění čl. 7 odst. 8 nařízení o úřadu OLAF zaveden na základě pozměňujícího nařízení (EU, Euratom) 2020/2223.

Obrázek 1

Obrázek 2

2.4 *Dohled výboru nad jednotlivými stížnostmi předloženými úřadu OLAF*

29. Jako každý rok získal výbor pololetní zprávy a příslušnou dokumentaci k jednotlivým stížnostem, které úřad OLAF vyřizoval. V roce 2023 generální ředitel informoval výbor, že OLAF řeší celkem tři stížnosti. Generální ředitel rovněž poskytl přehled stížností, kterými se zabýval evropský veřejný ochránce práv. OLAF poskytl automatický přístup k příslušným případům v systému správy případů úřadu OLAF, který obsahuje všechny příslušné dokumenty a informace ([12]). Výbor se zaměřil na tři stížnosti, kterými se OLAF v roce 2023 přímo zabýval (jednu stížnost předložil svědek a dvě stížnosti podaly osoby, kterých se týkalo vyšetřování úřadu OLAF).

30. V první stížnosti podané svědkem stěžovatel namítal, že úřad OLAF neprovedl vyšetřování v přiměřené lhůtě. Ve své odpovědi stěžovateli úřad OLAF tvrdil, že nedošlo k porušení platných pravidel a že úřad OLAF vedl vyšetřování bez přerušení a v přiměřené lhůtě. Výbor konstatuje, že úřad OLAF poskytl dostatečné vysvětlení, které odůvodňuje délku vyšetřování. Úřad OLAF poukázal zejména na složitost případu, citlivou povahu předmětu vyšetřování, objem shromážděných informací a četnost prováděných vyšetřovacích úkonů. Výbor poznamenává, že stejný svědek podal stížnost na délku vyšetřování také evropskému veřejnému ochránci práv a že veřejný ochránce práv neshledal žádné důvody k zahájení vyšetřování údajně dlouhé doby trvání vyšetřování úřadu OLAF.

([12]) Podle čl. 6 odst. 2 pracovních ujednání mezi úřadem OLAF a dozorčím výborem.

31. Ve druhé stížnosti, kterou se zabýval OLAF, požádala dotčená osoba OLAF o výměnu hlavního vyšetřovatele z důvodu nedostatečné nestrannosti při vedení vyšetřování. V návaznosti na zamítavou odpověď úřadu OLAF podala dotčená osoba stížnost kontrolorovi procesních záruk. Tuto záležitost nyní projednává kontrolor.

32. V poslední stížnosti dotčená osoba vznesla vůči úřadu OLAF následující obvinění: i) OLAF porušil čl. 9 odst. 4 nařízení o úřadu OLAF, neboť stěžovateli neposkytl příležitost, aby se vyjádřil se ke skutečnostem, které proti němu byly vzneseny, před ukončením vyšetřování, a ii) OLAF porušil čl. 10 odst. 3b nařízení o úřadu OLAF, neboť dotčené osobě neumožnil přístup k závěrečné zprávě o případu. Na základě čl. 9 odst. 4 nařízení o úřadu OLAF a potřeby zachovat důvěrnost vyšetřování se generální ředitel rozhodl odložit právo dotčené osoby vyjádřit se ke shrnutí skutečností (právo být vyslechnut). Výbor konstatuje, že OLAF jednal v souladu s platnými pravidly a postupy a že jeho rozhodnutí bylo odůvodněno potřebou zachovat důvěrnost vyšetřování.

33. Výbor také konstatuje, že ve všech výše uvedených stížnostech poskytl OLAF všem stěžovatelům dostatečná vysvětlení a jednal v souladu se svou povinností podle čl. 41 odst. 2 písm. c) Listiny základních práv Evropské unie o „povinnosti správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí".

2.5 *Revize obecných zásad vyšetřovacích postupů úřadu OLAF*

34. V návaznosti na přezkum nařízení o úřadu OLAF (EU, Euratom) č. 883/2013 na základě pozměňujícího nařízení (EU, Euratom) 2020/2223 se úřad OLAF rozhodl upravit stávající obecné zásady vyšetřovacích postupů, aby v nových interních zásadách provedl nová ustanovení nařízení a stanovil jasný a ucelený rámec pro všechny vyšetřovací, podpůrné a koordinační činnosti. Úřad OLAF výboru vysvětlil, že tento revizní postup proběhl ve dvou odlišných fázích.

35. Během první fáze se revize omezila na to, co je nezbytně nutné ke sjednocení obecných zásad vyšetřovacích postupů se změnami zavedenými nařízením 2020/2223, a na zahájení provozu úřadu EPPO. Tato fáze byla dokončena a nové obecné zásady vyšetřovacích postupů vstoupily v platnost dne 11. října 2021. Ve svých připomínkách generálnímu řediteli úřadu OLAF k revizi obecných zásad vyšetřovacích postupů ze dne 17. srpna 2022 výbor jasně uvedl, že stanovisko k revidovaným obecným zásadám vyšetřovacích postupů vydá až po úplném dokončení druhé fáze procesu revize ([13]).

36. Úřad OLAF dokončil druhou fázi revize na konci června 2023 a návrh obecných zásad byl poté předložen dozorčímu výboru k formálním připomínkám ([14]). V rámci této formální konzultace proběhla během sledovaného období konstruktivní včasná výměna názorů mezi úřadem OLAF a výborem. Cílem této výměny bylo umožnit výboru pomáhat generálnímu řediteli úřadu OLAF při plnění jeho povinností ([15]).

37. V návaznosti na tuto výměnu názorů se uskutečnila řada jednání výboru a úřadu OLAF a další výměna názorů na obsah budoucích obecných zásad. Výbor provedl důkladnou analýzu některých konkrétních ustanovení a dne 28. července 2023 zaslal generálnímu řediteli úřadu OLAF sdělení, v němž uvedl své předběžné názory na některé důležité otázky, včetně míry podrobnosti, kterou by měly obecné zásady obsahovat, a jejich struktury.

38. Dne 24. listopadu 2023 OLAF předložil revidovanou konečnou verzi návrhu obecných zásad vyšetřovacích postupů. Výbor má v úmyslu vydat své připomínky k návrhu obecných zásad vyšetřovacích postupů v průběhu roku 2024.

([13]) Ustanovení čl. 17 odst. 8 poslední věta nařízení o úřadu OLAF.

([14]) Připomínky výboru k návrhu nových obecných zásad jsou předmětem návrhu stanoviska výboru, které bude přijato v nadcházejících týdnech.

([15]) Viz 37. bod odůvodnění nařízení o úřadu OLAF.

3. **Spolupráce**

3.1 ***Spolupráce s úřadem OLAF***

39. Během roku 2023 výbor upevňoval svou plodnou spolupráci s úřadem OLAF tím, že udržoval otevřený a smysluplný dialog s generálním ředitelem úřadu OLAF.

40. Výbor nadále zval generálního ředitele úřadu OLAF a jeho zaměstnance k účasti na svých pravidelných měsíčních zasedáních, aby se mohli zapojit do diskuse a byli informováni o všech záležitostech, jež jsou pro práci výboru a úřadu OLAF podstatné. Členové výboru a sekretariátu rovněž pořádali formální a neformální zasedání s vedením a zaměstnanci úřadu OLAF jako součást příprav činnosti výboru.

41. Na těchto zasedáních a při výměnách informací OLAF informoval výbor o řadě překážek, na které naráží při vyšetřováních týkajících se členů některých orgánů a vyšetřováních údajného obtěžování v orgánech, institucích nebo jiných subjektech EU. Výbor se nyní rozhodl zabývat se těmito dvěma otázkami a v průběhu roku 2024 k oběma záležitostem vydá stanovisko.

42. V souladu s nařízením o úřadu OLAF a zavedenými pracovními postupy obdržel výbor od úřadu OLAF tyto zprávy: i) zprávy o vyšetřováních trvajících déle než dvanáct měsíců; ii) zprávy, u nichž nebyla přijata opatření v návaznosti na doporučení vydaná úřadem OLAF od 1. října 2013, na něž OLAF obdržel odpovědi od dotčených orgánů v rámci každoročního monitorování v roce 2022, které výbor obdržel dne 8. června 2023; iii) zprávy o stížnostech podaných úřadu OLAF ohledně procesních záruk při probíhajících vyšetřováních úřadu OLAF; iv) zprávy o případech, kdy byly zaslány informace vnitrostátním soudním orgánům a v) zprávy o odkladu podle čl. 4 odst. 6 nařízení o úřadu OLAF.

3.2 ***Vztahy se zúčastněnými stranami***

43. Výbor se zodpovídá orgánům, které jmenovaly jeho členy, a rovněž je pro orgány EU partnerem pro dialog. Výbor podává orgánům EU zprávy o svých činnostech, může na jejich žádost vydávat stanoviska, vypracovává zprávy o záležitostech týkajících se vyšetřování a vyměňuje si s nimi názory na politické úrovni ([16]).

44. Výbor považuje za důležité udržovat pravidelný kontakt s orgány EU a partnery a zúčastněnými stranami úřadu OLAF s cílem zlepšit tok informací a získat zpětnou vazbu o výkonnosti úřadu OLAF. Výbor a jeho sekretariát byly v pravidelném kontaktu s: i) komisařem pro rozpočet a správu odpovědným za OLAF (účast na plenárním zasedání výboru dne 16. května 2023); ii) generálním tajemníkem Komise (účast na plenárním zasedání výboru dne 14. listopadu 2023); iii) Výborem pro rozpočtovou kontrolu (CONT) Evropského parlamentu (předložení výroční zprávy výboru za rok 2022 předsedou dne 27. června 2023 a představení všech členů dozorčího výboru dne 20. září 2023) a iv) Pracovní skupinou pro boj proti podvodům (GAF) Rady (předložení výroční zprávy za rok 2022 předsedou dne 21. června 2023). Zpravodaj koordinační služby pro boj proti podvodům (AFCOS) se aktivně zúčastnil 10. zasedání AFCOS ve Vilniusu v Litvě (18.–19. října 2023).

45. Kontrolorka procesních záruk byla pozvána na plenární zasedání výboru dne 21. září 2023, kde představila svou zprávu o činnosti za rok 2022.

([16]) Ustanovení čl. 15 odst. 1 nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013: „Dozorčí výbor podává generálnímu řediteli stanoviska a ve vhodných případech i doporučení, pokud jde mimo jiné o zdroje potřebné k výkonu vyšetřovací funkce úřadu, vyšetřovací priority úřadu a délku trvání vyšetřování. Tato stanoviska může vydávat z vlastního podnětu, na žádost generálního ředitele nebo na **žádost orgánu, instituce nebo jiného subjektu**, avšak do právě probíhajících vyšetřování nezasahuje. [...]
Kopie stanovisek vydaných podle třetího pododstavce se zašle orgánům, institucím nebo jiným subjektům.“

46. Výbor se rovněž zúčastnil každoroční interinstitucionální výměny názorů o úřadu OLAF, která se konala dne 25. října 2023. Výbor se tohoto zasedání aktivně účastnil a zdůraznil zejména význam zajištění silné spolupráce mezi úřadem OLAF na jedné straně a úřadem EPPO, Eurojustem, Europolem a Evropským účetním dvorem na straně druhé. Výbor zdůraznil, že tato spolupráce je zásadním prvkem v boji proti podvodům, které se týkají finančních zájmů EU na Ukrajině a účinnosti sankcí, které již EU uvalila na třetí země.

47. Výbor dále pomáhal Komisi při výběrových řízeních pro jmenování vyšších vedoucích pracovníků úřadu OLAF. Členové výboru se rovněž účastnili zasedání Poradního výboru Komise pro jmenování.

4. **Správa a zdroje**

4.1 ***Metody práce dozorčího výboru***

48. V roce 2023 výbor uspořádal dvanáct plenárních zasedání, ať už částečně, nebo výhradně online ([17]). Výbor jmenoval zpravodaje pro každou významnou posuzovanou záležitost. Zpravodajové spolupracovali se sekretariátem na přípravě návrhů zpráv k projednání na plenárních zasedáních. Za účelem práce na konkrétních záležitostech se pravidelně setkávali i předseda, zpravodajové a členové sekretariátu.

4.2 ***Sekretariát***

49. V roce 2023 sekretariát nadále podporoval členy výboru při plnění jejich povinností, a posiloval tak nezávislost úřadu OLAF. V listopadu 2023 si výbor vyměnil názory s generálním tajemníkem na nedostatek zdrojů v sekretariátu. Tyto zdroje jsou potřebné k podpoře dozorčího výboru i kontrolora procesních záruk a k zachování nezbytného rozdělení úkolů mezi oba orgány. Výbor zdůraznil, že jeho schopnost plnit své úkoly byla v roce 2023 značně oslabena kvůli nedostatečnému personálnímu obsazení sekretariátu, který se rovněž podílel na zajištění dodržování lhůt stanovených pro kontrolora procesních záruk při vyřizování stížností proti úřadu OLAF. Výbor proto vyzval generálního tajemníka, aby přijal a provedl nezbytná organizační opatření, která zajistí, že sekretariát bude vybaven odpovídajícími lidskými zdroji, které budou výbor podporovat při jeho činnosti. Sekretariát, stejně jako zbytek Komise, pokračoval v roce 2023 v práci v hybridním režimu, kdy kombinoval prezenční práci a výkon práce mimo pracoviště, a prováděl pracovní program tak, jak bylo dohodnuto s dozorčím výborem.

50. Sekretariát je nadále administrativně přidružen (od března 2017) k Úřadu pro správu a vyplácení individuálních nároků (dále jen „PMO“) Evropské komise, ačkoli je umístěn ve zvláštní zabezpečené zóně v prostorách úřadu OLAF. Dozorčí výbor v minulosti při mnoha příležitostech vyjádřil své pochyby o tom, zda je toto „hybridní“ přidružení jeho sekretariátu k úřadu PMO nejvhodnějším umístěním.

51. Výbor připomíná svůj názor, že vzhledem ke každodenní interakci sekretariátu se zaměstnanci úřadu OLAF z důvodu probíhajících úkolů výboru v oblasti dohledu umožní vhodné umístnění v zabezpečené zóně úřadu OLAF sekretariátu pracovat účinněji.

4.3 ***Záležitosti týkající se rozpočtu***

52. Rozpočet výboru na rok 2023 činil 200 000 EUR. Skutečná částka vyplacená do konce roku 2023 činila 179 241,67 EUR, což je přibližně 90 % celkové částky.

53. Dále pověřenou schvalující osobou odpovídající za výdaje je ředitel úřadu PMO.

([17]) Od ledna do prosince 2023.